

Jaarverslag 2015

# Tussen Hoop en Wanhoop

Een stap richting menselijke waardigheid

GEBLOKKEERD



## Inhoudsopgave

<b>Samenvatting</b> .....	<b>3</b>
<b>1 Inleiding</b> .....	<b>4</b>
<b>2 Opvang &amp; humanitaire hulp</b> .....	<b>6</b>
2.1 Toeleiding naar opvang.....	6
2.2 Andere humanitaire hulp.....	8
2.3 Particuliere opvang.....	9
2.4 Vrouwenopvang.....	9
2.5 Activiteiten.....	10
<b>3 Juridische hulp</b> .....	<b>11</b>
3.1 Aantal geholpen mensen en toelichting .....	11
3.2 Medische procedures .....	13
3.3 Verdrag van Dublin .....	13
3.4 Andere procedures .....	14
<b>4 Medische hulp</b> .....	<b>16</b>
4.1 Aantal geholpen mensen en toelichting .....	16
4.2 Ontwikkelingen .....	17
<b>5 De Organisatie</b> .....	<b>20</b>
5.1 Ontwikkelingen in het bestuur.....	20
5.2 Veranderingen binnen de organisatie.....	21
5.3 Samenwerking .....	23
<b>6 Geldzaken</b> .....	<b>24</b>
6.1 Donaties en subsidie .....	24
6.2 Individuele noden en projecten.....	24
6.3 Uitgaven en inkomsten STIL.....	25
6.4 Tot slot .....	27

## Samenvatting

### Meer mensen op straat, maar ook meer mogelijkheden

STIL biedt al negentien jaar steun aan mensen zonder verblijfsvergunning op medisch, juridisch en humanitair gebied. De vraag om hulp, de noden, het aantal daklozen onder deze doelgroep en de werkdruk voor STIL namen in die jaren enorm toe. In 2015 konden we gelukkig voor veel volwassenen Bed, Bad & Brood (BBB) regelen, dat wil zeggen nachtopvang en eten. Veel gemeenten zijn deze voorzieningen gaan aanbieden nadat eind 2014 een Europees mensenrechtencomité stelde dat Nederland onderdak en eten moet bieden aan onze doelgroep. *Zie hoofdstuk 1.* Ook konden in 2015 relatief veel mensen doorstromen naar 24-uursopvang.

STIL had regelmatig te maken met gezinnen te maken die om hulp en onderdak vroegen. Deze mensen konden niet in de BBB-voorzieningen terecht. Voor hen moesten we daarom vaak onderdak zoeken in ons particuliere netwerk. We vonden veel nieuwe gastadressen. Dit zijn logeerplekken bij mensen in huis, voor lange of korte tijd. *Over opvang en andere humanitaire steun is meer te lezen in hoofdstuk 2.*

Het juridisch team steunde in 2015 opvallend veel mensen bij een procedure op medische gronden. STIL hielp zo vijf mensen aan een verblijfsvergunning en acht mensen aan uitstel van vertrek. Dit waren allen mensen die eerder verward op straat rondzwierven. *Over ons medische en juridische werk valt meer te lezen in de hoofdstukken 3 en 4.* De cijfers in dit jaarverslag geven een beeld van hoeveel mensen we waarmee hielpen. Hieronder vindt u een samenvatting van deze cijfers.

	Consulten <sup>1</sup>	Personen
Medisch	1281	473
Juridisch	228	187
Opvang	256	244
Overig	136	129
Totaal	1391	944

	Plaatsingen <sup>2</sup>	Personen
Toeleiding naar opvang	326	283
	Verwijzingen <sup>3</sup>	Personen
Toeleiding naar medische zorg	1051	378
	Trajecten <sup>4</sup>	Procedures <sup>5</sup>
Sociaal- juridische begeleiding	237	134

In 2015 veranderde er heel wat in de interne organisatie van STIL. *Hierop wordt nader ingegaan in hoofdstuk 5.* Zo hadden we extra werk en zetten daarom extra menskracht in voor de BBB- verwijzingen en begeleiding. We kregen hiervoor onverwacht extra subsidie van de gemeente Utrecht, zo bleek (pas) in januari 2016. De rijksoverheid vergoedde een deel van de daklozenuitgaven (eten en nachtopvang). *Inzicht in de financiën wordt gegeven in hoofdstuk 6.* Daar is te lezen dat STIL steun kreeg van 118 donateurs die samen meer dan 24.000 euro gaven. Ook kregen we opnieuw veel steun van kerken en fondsen.

<sup>1</sup> Een consult staat voor een 'face to face' hulpverlenings-contact met cliënten die géén lopend begeleidingstraject hebben. Als er sprake is van een traject wordt niet elke hulpactie geregistreerd als consult. Elk contact tijdens het medisch spreekuur wordt wel als consult geregistreerd (ook als mensen in een sociaal juridisch traject zitten). Het verstrekken van garantstellingen en drogistproducten wordt niet als consult geregistreerd.

<sup>2</sup> Zodra iemand via STIL toegang tot opvang krijgt registreren wij dit als een plaatsing. Opvang kan soms tijdelijk zijn, waardoor het voorkomt dat één persoon meerdere keren in opvang wordt geplaatst.

<sup>3</sup> Indien STIL bemiddelt bij toegang tot medische zorg, geven we een 'verwijsbrief' gericht aan de zorgverlener, met daarin informatie waar en hoe de zorg gedeclareerd kan worden. Sommige mensen hebben intensieve en diverse zorg nodig, waardoor het aantal verwijzingen een stuk hoger ligt dan het aantal personen dat gedurende 2015 een verwijzing ontving.

<sup>4</sup> Een traject houdt in dat er voor een specifiek doel, bijvoorbeeld dossieronderzoek of een juridische procedure gericht op verblijf of sociale voorzieningen, een plan is gemaakt waar op dat moment aan gewerkt wordt.

<sup>5</sup> Hier gaat het om juridische procedures gericht op verblijf of sociale voorzieningen waarin STIL actief heeft begeleid.

# 1 Inleiding

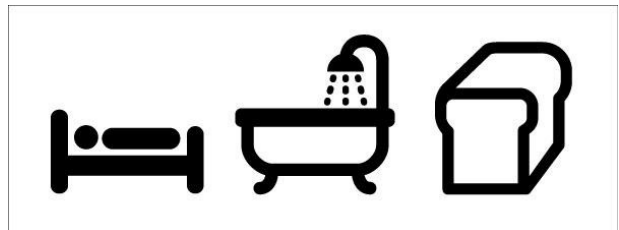
## Belangrijke externe ontwikkelingen in 2015; Bed, Bad & Brood

Al sinds haar ontstaan heeft STIL te maken met mensen zonder verblijfsvergunning die op straat staan en geen kant op kunnen. Dit zijn soms mensen die onverwacht werk en woonruimte kwijtgeraakt zijn, wiens relatie misgelopen is, bijvoorbeeld wegens geweld, of die ontsnapt zijn aan een uitbuitingssituatie zoals gedwongen prostitutie. Ook kan het om mensen gaan die als vluchteling naar Nederland kwamen, die hun tijdelijke status verliezen omdat hun land weer veilig verklaard is of die na afwijzing van hun asielverzoek op straat belanden. Die laatste groep vormt het grootste deel van de doelgroep van STIL.

In de ruim negentien jaar dat STIL bestaat zijn diverse ontwikkelingen van positieve en negatieve invloed geweest op het aantal mensen op straat, de ernst van de daklozenproblematiek en de mogelijkheden oplossingen te vinden.

Eind 2014 was sprake van een zeer belangwekkende gebeurtenis die grote invloed had op de situatie van daklozen en op ons dagelijks werk in het gehele jaar 2015. Het Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR, een mensenrechtencomité behorend bij de Raad van Europa), publiceerde in november 2014 haar uitspraak dat Nederland geen mensen op straat mag zetten zonder toegang tot eten en onderdak.

Vanaf dat moment startten ruim dertig gemeenten in het land een Bed, Bad en Brood-voorziening. Dit hield in: nachtopvang waar mensen een bed vonden, een douche konden nemen en avondeten en ontbijt kregen. Gemeenten spraken met elkaar af dat opvang geboden moest worden in de regio van de laatste rijksopvang (of vreemdelingendetentie), van waaruit mensen op straat terecht kwamen. Verschillende rechters steunden het standpunt dat gemeenten opvang moesten bieden, zeker nadat het ECSR dit bepaald had.



## Verlichting van het werk van STIL

De regering voelde zich vervolgens (juridisch) verplicht deze lokaal gefaciliteerde opvang (BBB) te financieren. Dit betekende voor STIL een financiële verlichting. Voorheen betaalde STIL deze daklozenuitgaven via fondswerving en donateurs. Nu konden we die declareren bij de gemeente, die het op haar beurt weer declareerde bij het rijk (zie hoofdstuk 5).

Dit betekende ook een morele verlichting in het dagelijks werk. STIL-medewerkers hoefden vrijwel geen volwassenen meer de straat op te sturen zonder toegang tot een bed en eten. Wel bracht dit een hoop extra werk met zich mee. Mensen moesten worden aangemeld voor opvang en in gemeenten waar (nog) geen voorzieningen waren, moest STIL juridische stappen ondernemen om voor elkaar te krijgen dat mensen een bed en eten kregen. Dit gebeurde door het starten van een zogenoemde Wmo-procedure (zie hoofdstuk 3).



Helaas waren (en zijn) niet al die BBB-voorzieningen zo aantrekkelijk voor de betrokken mensen die erheen verwezen werden. Zo zijn er voorzieningen waar mensen door een metaaldetector moeten, 's avonds al hun spullen moeten inleveren, tussen verslaafden slapen en waar overdag niets te doen is. Het kan gebeuren dat overdag met moeite een warme droge plek of een toilet gevonden kan worden. Soms is er geen begeleiding voor het verkrijgen van medische zorg. Dit is vooral een probleem als er een eigen bijdrage voor medicatie betaald moet worden terwijl de mensen geen inkomen hebben, of als



sprake is van psychisch kwetsbare mensen. Wel bleek het meestal mogelijk steun van een lokale VluchtelingenWerk- afdeling te krijgen. In een enkel geval bood STIL op afstand hulp.

Sommige BBB- voorzieningen waren (en zijn) wat beter, zo biedt een enkele gemeente zelfs 24-uurs opvang. In Utrecht zijn er gelukkig diverse voorzieningen overdag, met name door Villa Vrede en het Ubuntuhuis georganiseerd. Ook is er diverse hulp en begeleiding in Utrecht beschikbaar, zoals de medische-, juridische- en daklozenhulp van STIL.

### Bed, Bad, Brood- akkoord van de regering

In april kwamen VVD en PvdA met een voorstel/akkoord hoe zij invulling wenste te geven aan de door het ECSR geformuleerde verplichting. De regering wil dat alleen in vijf grote steden en de zogenaamde Vrijheidsbeperkende Locatie BBB wordt geboden. Die locaties moeten gericht zijn op terugkeer en mensen die weigeren daaraan mee te werken worden weer de straat op gestuurd. Bovendien zou de duur van de opvang beperkt moeten zijn.

### Ga terug naar het torentje

Direct daarop kwam er volop kritiek vanuit de gemeenten die de praktijk van de BBB kennen. Zij vonden (en vinden) dit voorstel 'onrealistisch en onwerkbaar' en spraken hun vrees uit dat dit opnieuw zou leiden tot veel dakloze vluchtelingen. Utrechtse burgemeester en wethouders lieten weten door te zullen gaan met het bieden van Bed, Bad, Brood, Noodopvang en begeleiding omdat dit beleid in hun ogen 'menselijker en effectiever' is dan het regeringsplan.

Ook organisaties als STIL protesteerde samen met cliënten tegen het regeringsakkoord onder het motto: 'Ga terug naar het torentje'. Met andere woorden: Kom met een ander voorstel.



*Zie foto rechtsboven, cliënt van STIL op protestactie Den Haag.*



Eind 2015 kwamen er twee negatieve uitspraken, een van de Raad van State en een van de Centrale Raad van Beroep. Hierin werd enerzijds gesteld dat het bieden van BBB geen gemeentelijke taak is, en anderzijds dat het rijk voorwaarden mag stellen bij het bieden van BBB. Zo mag ze ook de eis stellen dat mensen moeten meewerken aan terugkeer, zoals de regering wenst. Dit was een grote teleurstelling voor STIL en andere betrokkenen. Gelukkig gingen (en gaan) de meeste gemeenten vooralsnog door met het bieden van BBB. Zo ook Utrecht.

*Foto: Overal aan meegewerkt, toch op straat gezet*

### Overal aan meegewerkt, toch op straat gezet

Lukumanu Foseini (34) snapt er niets van. "Ik heb overal aan meegewerkt, toch hebben ze mij op straat gezet".

"Vanwege onvoldoende meewerkendheid", staat er zelfs in de brief die hij meekreeg. Lukumanu is al veertien jaar in Nederland. Omdat hij geen juridische mogelijkheden heeft, het leven zonder papieren zat is en zijn familie mist, wil hij terug naar Benin. Daar is het nu weer veilig voor hem, eerder niet.

VVD-politici verkondigen regelmatig in de media dat uitgeprocedeerde vluchtelingen niet op straat worden gezet als ze overal aan meewerken, maar dit gebeurt toch. Lukumanu was eind december na ruim acht maanden verblijf in de Vrijheidsbeperkende locatie (VBL, een terugkeercentrum), in Ter Apel, op straat gezet terwijl hij (aantoonbaar) probeert zijn terugkeer te regelen.

In de VBL, oorspronkelijk opgezet met de bedoeling dat mensen er twaalf weken verblijven- verbleef hij 34 weken. Hij volgde er een opleiding tot automonteur. Hij wil in zijn land als monteur aan de slag. Maar ja, die terugkeer lukt niet. De ambassade verstrekt hem geen reisdocument.

STIL verwees hem naar het daklozencircuit. Na enige tijd kon hij in de Noodopvang terecht. Een advocaat probeert voor hem weer toegang tot de rijksopvang te verkrijgen.

## 2 Opvang & humanitaire hulp

### 2.1 Toeleiding naar opvang

In de tabel op de volgende pagina is te zien hoeveel mensen we in verschillende vormen van opvang hebben kunnen plaatsen in 2015. Sommige mensen worden meerdere keren geplaatst. Vaak betreft het dan doorstroom naar andere opvang, bijvoorbeeld elders in het land of van nachtopvang naar 24-uurs opvang.

#### Bed, Bad & Brood

STIL kon in 2015 voor relatief veel mensen zonder verblijfsvergunning die op straat stonden, nachtopvang regelen. Zij konden in Bed, Bad en Brood- voorzieningen terecht in Utrecht en elders in het land. In de inleiding is een uitgebreide toelichting te lezen op de totstandkoming van deze BBB. Deze opvangplekken zijn voor volwassenen zonder verblijfsvergunning, kinderen kunnen er niet terecht. In een enkel geval betreft dit 24-uurs-BBB, maar meestal is het opvang voor de nacht, waarbij mensen ook avondeten en ontbijt krijgen. In Utrecht zijn er twee BBB-locaties voor daklozen zonder verblijfsvergunning. In Toevlucht, door de kerken opgezet en later door de gemeente overgenomen, slapen dakloze mannen. In de Weerdsingel kunnen dakloze vrouwen en mannen met medische problematiek terecht.

#### Opvallende cijfers

Opvallend was dat in 2015 veel meer mensen particuliere opvang kregen via STIL dan het jaar ervoor. Ook konden meer mensen doorstromen naar 24-uurs-opvang. In 2014 was sprake van 39 plaatsingen in particuliere opvang, 22 in overige 24-uursopvang, in 2015 ging het om 75 particuliere plaatsingen en 57 plaatsingen in andere 24-uurs-opvang. Vanzelfsprekend kon STIL in 2015 veel meer mensen naar nachtopvang (BBB) elders verwijzen, die bestond eerder nog niet. Enkele gemeenten startten er in november 2014 mee, anderen pas in de loop van 2015, soms nadat juridische stappen waren gezet (*zie hoofdstuk 3, Wmo-procedures*).

#### Van de straat, via de Noodopvang naar een AZC

De gemeente Utrecht vindt het van belang dat er naast het bieden van BBB ook begeleiding wordt geboden, een vierde B, om te kunnen werken aan oplossingen. STIL biedt sociaal- juridische begeleiding aan mensen die in de Utrechtse nachtopvang De Weerdsingel verblijven. Ook aan enkele mensen voor wie alternatieve opvang geregeld is. Deze begeleiding richt zich onder meer op het doorstromen naar andere, betere vormen van opvang. Regelmatig kunnen mensen die eerst in het daklozencircuit verblijven, doorstromen naar 24-uursopvang en later naar rijksopvang. *Zie het voorbeeld hieronder.*

#### Werkwijze

Bij STIL kloppen veel mensen aan die opvang nodig hebben omdat ze vanuit een Asielzoekerscentrum (AZC) of vreemdelingendetentie op straat zijn gezet of omdat ze uit een opvangcentrum gevlucht zijn vanwege dreigende uitzetting. Ook kan het gaan om slachtoffers van mensenhandel of huiselijk. Sommigen slapen (al een tijd) bij verschillende kennissen en konden daar niet langer blijven. Anderen slapen letterlijk buiten. STIL probeert dan (waar mogelijk) passende opvang te vinden. Dit kan daklozenopvang zijn, 24-uursopvang bij particuliere- of door gemeente gefinancierde opvang-locaties, of opvang bij mensen thuis.

Daarnaast biedt STIL humanitaire hulp in de vorm van garantstellingen voor eten, kleding en noodzakelijke spullen. Ook verstrekt STIL verzorgingsproducten aan mensen zonder inkomen, voornamelijk daklozen.

#### Ethiopische vluchteling na twee jaar alsnog asiel

A kreeg in november 2015 met nieuwe bewijzen alsnog asiel. Hij is gevlucht uit Ethiopië. Zijn asielverzoek werd afgewezen omdat het ongeloofwaardig zou zijn. Hij werd op straat gezet met de opdracht het land te verlaten. Dat was eind 2013. Sinds die tijd verbleef hij in de daklozenopvang Toevlucht. Vanwege zijn medische klachten kon hij later nachtopvang krijgen in de Weerdsingel. Hij kreeg medische- en daklozenhulp via STIL, juridische hulp van VluchtelingenWerk en een advocaat en in mei 2015 een kamer, leefgeld en begeleiding bij de Utrechtse Noodopvang. In november kon hij een nieuw asielverzoek doen, hij kreeg een status voor vijf jaar. Nu verblijft hij in een Asielzoekerscentrum. Ook een andere Ethiopiër die in de Noodopvang verbleef, kreeg in 2015 alsnog asiel. Zij maakten als bedankje voor STIL en de Noodopvang een heerlijke Ethiopische maaltijd.

### Aantal personen en plaatsingen nachtopvang en 24-uursopvang

		Aantal plaatsingen	Aantal personen
Nachtopvang Utrecht	Toevlucht	84	79
	De Weerdsingel	44	39
	Sleep inn	12	12
	NOIZ Nachtopvang in zelfbeheer	1	1
	Leger Des Heils, crisisopvang	2	2
Subtotaal		143	133
BBB Elders	Alkmaar	1	1
	Almere	9	9
	Amersfoort	3	3
	Amsterdam	5	5
	Arnhem	4	4
	Den Haag	8	8
	Doetinchem	3	3
	Groningen	4	4
	Oss	1	1
	Rotterdam	3	3
	Tilburg	1	1
	Utrechtse Heuvelrug	1	1
	Venlo	7	7
	Zeist	2	2
Subtotaal		51	51
24-uurs opvang	MOO (Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden)	6	6
	Seguro / Fanga Musow	3	3
	Huize Agnes	6	6
	Noodopvang Utrecht (SNDVU)	19	19
	Leger des Heils, Meerzorg	2	2
	Moviera	2	2
	Noodopvang INLIA Groningen	4	4
	Opvang slachtoffers mensenhandel Amsterdam	2	2
	Jongerenhuis Eindhoven	1	1
	Hostel Strowis	12	12
Subtotaal		57	57
Particulier		75	42
Totaal		326	283

## 2.2 Andere humanitaire hulp

STIL bood aan daklozen zonder verblijfsvergunning garantstellingen voor eten en persoonlijke verzorgingsproducten. Elke maandag wordt dit op een speciaal spreekuur verstrekt.

### *Maaltijdgarantstellingen het Smulhuis*

Aantal personen	172
Aantal garantstellingen	684
Aantal dagen garant gestaan	13939

### *Persoonlijke verzorgingsproducten*

Aantal personen	246
-----------------	-----

STIL werkt samen met Emmaus Lombok en incidenteel met Emmaus Parkwijk, Overvecht en Haarzuilens. Daar kan STIL mensen naartoe doorverwijzen voor noodzakelijke (tweedehands-) kleding, schoenen en andere goederen zoals een kinderwagen, beddengoed of meubels. Hiervoor hoeven we over het algemeen niet te betalen.

### *Garantstellingen kleding en noodzakelijke spullen*

Aantal personen	70	
Aantal garantstellingen	125	
Voor:	Kleding	82
	Schoenen	66
	Jas	57
	Overig	28

De mensen die we particuliere opvang bieden, ontvangen tevens leefgeld. STIL heeft daarnaast een doorsluisfunctie voor leefgeld dat door het rijk of de gemeente verstrekt wordt, de zogenoemde derdengelden (*zie hoofdstuk 6*).

Als mensen in eigen woonruimte, op een logeerplek of in de particuliere opvang slapen, proberen we als mogelijk een voedselpakket te regelen. In Utrecht lukt dit over het algemeen wel. In andere plaatsen is dit soms moeilijk of onmogelijk omdat de verstrekkers van die pakketten vaak een bewijs van inkomen vragen en soms geen genoegen nemen met een verklaring dat deze mensen geen toegang tot inkomen hebben.

Naast bovengenoemde steun, biedt STIL ook steun voor medisch noodzakelijke reiskosten, andere medische uitgaven die niet elders vergoed worden, juridische reiskosten en andere onkosten.

### *Aantal personen leefgeld en andere financiële steun<sup>6</sup>*

	Personen	Bedrag
Leefgeld	31	36.937 €
Andere financiële steun	49	
Derdengelden	16	93.991 €

<sup>6</sup> Hier is niet de financiële steun voor medische en juridische zaken meegeteld, zie daarvoor hoofdstuk 3 en 4.



## 2.3 Particuliere opvang

### Opvang bij mensen thuis

STIL had in 2015 contact met rond de dertig particuliere plekken waar mensen zonder verblijfsvergunning die nergens anders terecht konden, in nood een nacht, enkele nachten, weken, maanden of zelfs enkele jaren (!) opvang konden krijgen. Deze adressen vonden we via eigen netwerken, kerken, *social media*, etcetera. Het zijn zeer uiteenlopende gastadressen, zoals bij alleenstaanden, stellen, gezinnen, studenten of woongroepen. De omstandigheden zijn wat ruimte en luxe betreft ook zeer divers. Het kan gaan om een klein huis waar de gasten samenleven met een gezin, of om een eigen woonplek die speciaal gecreëerd is voor de gasten. Deze plekken zijn van zeer groot belang voor STIL en vooral voor de mensen die nergens anders terecht kunnen.

*Foto: Opvang in een jongerenhuis.*



### 'Allerlei mondiale problemen zitten opeens bij je op de bank'

Sinds het najaar van 2015 bieden Matthea en Neeldert, een jong stel, in nood tijdelijk opvang aan moeders met kinderen, in een enkel geval een gezin. Ze doen dat op hun zolder in Utrecht. In totaal hebben ze al vier gezinnen geholpen. Enkele dagen, soms een week, soms nog een extra week.

*Wat is jullie motivatie?*

"In Nederland denken we dat alles voor iedereen goed is geregeld. Dat er uitkeringen zijn voor mensen die niet kunnen werken, gezondheidszorg voor mensen die dat nodig hebben, gelijke kansen voor iedereen. Dat is een illusie. Mensen zonder papieren zijn overgeleverd aan de grillen van de samenleving. Ze zijn gedwongen een soort schaduwbestaan te leiden, zonder rechten. Dat zou op politiek en juridisch niveau moeten veranderen. Maar tot die tijd hebben ze een plek nodig om te wonen".

"Toen Neeldert en ik in een groter huis gingen wonen, dachten we daarom: 'Nu kunnen we die ruimte delen met mensen die een slaapplek nodig hebben'. Ik voel me vaak machteloos als het over dit soort grote thema's gaat en vraag me vaak af: 'Doe ik wel genoeg?' Dit is iets dat wij wel kunnen doen".

*Hoe is het bieden van opvang bevallen?*

"Qua intensiteit viel het mee en tegen. Aan de ene kant bleek het niet zo moeilijk woonruimte te delen. We eten samen, maar verder gaan we onze eigen gang. Aan de andere kant vind ik het iedere keer ook heel heftig: Allerlei mondiale problemen zitten opeens bij je op de bank in je eigen huiskamer. Toen ik een tijdje geleden koffie dronk met een gast die gevlucht was uit Congo zei ze: 'In Europa drink ik alle soorten koffie, maar in Afrika dronk ik het nooit. Veel te duur'. We hebben er hard om gelachen, maar het is ook heel pijnlijk. Onze koffiebonen komen uit Afrika en de mensen daar kunnen die niet eens betalen. Dan voel ik heel duidelijk hoezeer ik profiteer van de ongelijkheid die er is: Ik heb wel papieren, een baan, een huis. Dat steeds te ervaren is heftig, maar ik probeer die emoties ook uit te schakelen. De mensen die hier komen hebben niks aan mijn schuldgevoel. Zij willen gewoon een plek om te wonen en te slapen".

## 2.4 Vrouwenopvang

In 2015 kwam STIL relatief vaak in aanraking met de reguliere vrouwenopvang; opvang voor vrouwen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld of mensenhandel. Helaas bleek, zoals we in het verleden vaker hebben meegemaakt, dat toegang tot dergelijke opvang voor vrouwen zonder verblijfsvergunning beperkt is. In een aantal gevallen lukte het met de nodige volharding en hulp van de gemeente Utrecht om toch toegang te krijgen tot opvang, maar dit was niet altijd het geval. Hierna vertelt juridisch medewerkster Claire over haar ervaring.

## Mishandelde vrouw geen toegang tot vrouwenopvang

Ik was net begonnen bij STIL en het was tijd voor het juridisch spreekuur. Een op het oog zeer jong, klein en mager meisje, komt binnen, ze ziet er uit alsof ze 15 is. Het meisje blijkt 25 jaar oud en heeft een baby van tien maanden.

Ik luister naar het zware verhaal: Zij was eerst legaal in Nederland maar ze raakte haar verblijfsvergunning kwijt. Tijdens haar legale verblijf ontmoet ze een man waar ze een relatie mee krijgt, maar al snel ontstaan er problemen: Ze wordt zwanger, maar hij is er niet klaar voor en ze ondergaat een abortus. Een aantal maanden later raakt ze weer zwanger: de baby wordt geboren, maar de relatieproblemen tussen hen nemen toe. Hij is bedreigend tegen haar, tegen de baby. Zij wordt bang. Ze denkt dat ze nergens terecht kan, van hem afhankelijk is en geen rechten heeft, dat heeft hij zo vaak gezegd. Op een nacht gaat hij veel te ver: Ze wordt geslagen, hij bedreigt het kind. Ze vlucht naar een vriendin en belt de politie.

### *Geen papieren- geen toegang?*

Omdat ik nog niet lang in Nederland werk is het Nederlandse systeem nieuw voor mij, maar ik ben er op dat moment van overtuigd dat ik snel een veilige plek voor haar kan regelen. Ik kijk naar verschillende vrouwenopvang- websites en komt het volgende tegen: "Iedereen heeft recht op hulp om huiselijk geweld te stoppen. Elke vrouw, elke man, elk kind en elk gezin heeft recht op een veilig thuis en een bestaan in vrijheid." Dat is het, denk ik. Hier is mijn oplossing. Hier kan zij terecht. Hier zal ze veilig zijn.

Ik bel om een intake in te plannen. Ik ben geschokt: aan de telefoon wordt gezegd dat de organisatie niets voor haar kan betekenen omdat ze geen verblijfsvergunning heeft. Mijn collega's beamen dat dit vaker gebeurt, ook al mag dit geen reden zijn om toegang te weigeren. We oefenen druk uit, maar krijgen te horen dat ze veiliger is waar ze nu is. Hoe kan dat? Ik word er gek van! Uiteindelijk lukt het om een intake te krijgen, zonder resultaat: Ze kunnen haar niet helpen, niet omdat ze geen verblijfsvergunning heeft maar omdat de bedreiging niet ernstig genoeg is... Ik lees nogmaals de aangifte die ze bij de politie heeft gedaan. Ik snap het niet. Moeten wij wachten totdat zij half dood in het ziekenhuis ligt? Mijn hoop op het vinden van een veilige plek verdwijnt.

### *Een extra stap, een extra strijd*

Pas na vijf maanden komt er een oplossing: Ze kan terecht in een andere vrouwenopvang die niet specifiek voor slachtoffers van huiselijk geweld is. Een medewerker van deze opvangorganisatie vindt de situatie schrijnend en wil haar meteen opvangen. Ik bel mijn cliënte en vertel haar het goede nieuws. Zij begint te huilen. Zij is opgelucht en blij.

Binnen een paar weken is zij enorm veranderd. Haar zelfverzekerdheid is toegenomen. Nu is zij veilig met haar baby. Nu kan zij aan een toekomst denken. Zonder stress en zonder angst.

## 2.5 Activiteiten

### Activiteiten

De meeste activiteiten die STIL voorheen organiseerde met en voor onze doelgroep, zijn overgedragen of gestopt en door anderen elders voortgezet. Ze vinden vooral plaats bij- of worden georganiseerd door Villa Vrede en het Ubuntuhuis. STIL organiseerde in 2015 samen met Villa Vrede enkele informatiebijeenkomsten over de thema's actualiteit, pr en verblijf bij partner en kinderen. Deze bijeenkomsten werden over het algemeen druk bezocht.

### Markt

Inmiddels is het een traditie dat STIL op de markt staat op 5 mei (zie foto), met hapjes, info- materiaal, muziek, dans, verkoop van kunstwerken en andere activiteiten of spelletjes. Meestal wordt hierbij samengewerkt met het Ubuntuhuis en dit jaar ook met Toevlucht, Villa Vrede en de Weerdsingel.

De afgelopen drie jaar is daar ook de septembermarkt bijgekomen, in de straat van STIL. Hier worden eveneens hapjes verkocht, wordt muziek gemaakt en info- materiaal verstrekt. Dit is een voorbeeld van een activiteit die zowel positief is voor de pr en het bereiken van mensen die STIL mogelijk willen steunen als wel voor het plezier en activering van de doelgroep.



## 3 Juridische hulp

### 3.1 Aantal geholpen mensen en toelichting

#### Aantal juridische cliënten enorm toegenomen

Eén van de kerntaken van STIL is het bieden van sociaal- juridisch advies en begeleiding aan mensen zonder verblijfsvergunning. In 2015 zijn 237 mensen op dit gebied door STIL begeleid, waarvan 172 intensief, voor een langere periode. Vergeleken met 2014 was duidelijk sprake van een toename van het aantal mensen dat we intensief juridisch begeleidden, de zogenoemde tweedelijns hulp. In 2014 hielpen we daarmee 93 mensen, in 2015 172 mensen.

#### Sociaal-juridische begeleidingstrajecten 2015

	Aantal trajecten	Gestarte trajecten	Gesloten trajecten
Eerstelijns hulp	65	65	40
Tweedelijns hulp	172	55	50
Totaal	237	120	90

Dat STIL in 2015 zoveel meer mensen kon helpen met tweedelijns juridische hulp, komt doordat we extra menskracht hebben aangenomen en in tegenstelling tot eerdere jaren geen spreekuurstop hanteerden.

Ook kreeg STIL de verantwoordelijkheid over de juridische begeleiding van alle mensen die in nachtopvang De Weerdsingel sliepen. Dit is met de gemeente Utrecht afgesproken in het kader van het bieden van Bed, Bad, Brood en de vierde B: Begeleiding. Utrecht vindt slechts het bieden van een bed en eten niet voldoende. Men wil dat er tegelijkertijd aan oplossingen en perspectief gewerkt wordt.

#### Resultaat

Dit beleid heeft de afgelopen jaren aantoonbaar tot resultaat geleid. Meer dan 60% van de mensen die in door de gemeente Utrecht gefinancierde 24-uursopvang verblijft, krijgt alsnog een verblijfsvergunning. Dit zijn mensen die eerder door het rijksbeleid op straat belandden. Op de volgende pagina is in een tabel te zien welke resultaten voor cliënten van STIL behaald zijn.

In het kader hiernaast is meer over de werkwijze van STIL te lezen waar het sociaal- juridische hulp betreft. Verderop in dit hoofdstuk is meer te lezen over verschillende procedures waarin we mensen begeleiden. Hierna is in de tabel het aantal mensen te zien dat we in 2015 hielpen en met welke procedures.

#### Verblijfsvergunningen

In totaal kregen 14 mensen een verblijfsvergunning. Omdat STIL veel voorbereidend werk doet voor een procedure, waarna mensen naar de Noodopvang, een andere opvangorganisatie of een asielzoekerscentrum gaan,

#### Werkwijze

In 2015 draaide STIL eens in de twee weken op donderdag een sociaal-juridisch spreekuur. De meeste mensen die ons spreekuur bezoeken hebben vragen over de mogelijkheden rechtmatig verblijf te verkrijgen. Het kan gaan om mensen die na afwijzing van hun asielerzoek op straat zijn beland of om mensen die om andere redenen geen rechtmatig verblijf (meer) hebben, zij zijn bijvoorbeeld naar Nederland gekomen om bij partner of familie te kunnen verblijven of slachtoffer geworden van mensenhandel.

Afhankelijk van de uitkomst van een intakegesprek wordt de meest passende vorm van ondersteuning gekozen. Dit kan variëren van een simpele doorverwijzing naar een nieuwe advocaat of een kort hulptraject – de zogenoemde eerstelijns hulp- tot een uitgebreide, integrale vorm van begeleiding – de zogenoemde tweedelijns hulp-. Bij het maken van deze keuze kijken we naar de juridische mogelijkheden, de noodzaak van ondersteuning en de capaciteit die we als organisatie hebben.



Foto: Vrijwilliger en cliënt op Juridisch spreekuur

is dit aantal relatief laag. Dit komt omdat, zodra iemand in een dergelijke opvang geplaatst wordt, het juridische begeleidingswerk meestal verder wordt verzorgd door de advocaat, door de Noodopvang (SNDVU) of VluchtelingenWerk. Op het moment dat mensen dan een verblijfsvergunning of asiel krijgen, zijn ze niet meer onze cliënt en worden die resultaten niet door ons geregistreerd. In de tabel hierna is te zien dat in 2015 relatief veel mensen uitstel van vertrek op medische gronden kregen (artikel 64 genoemd) of een verblijfsvergunning voor medische behandeling. Bij deze mensen behoudt STIL vaak wel de sociaal- juridische begeleiding omdat het zeer kwetsbare mensen betreft die soms perioden worden opgenomen in de psychiatrie. Deze begeleiding is meestal erg arbeidsintensief.

#### Vervolg werkwijze

De medewerkers van STIL gaan vaak zelf op zoek naar juridische mogelijkheden en overleggen dan met advocaten over het plan van aanpak.

Regelmatig is het zo dat mensen bepaalde documenten nodig hebben om een nieuwe procedure te kunnen starten. STIL helpt dan bij het verzamelen van deze documenten en betaalt de nodige kosten. Ook zijn er regelmatig expertise-rapporten nodig, bijvoorbeeld van artsen of specialisten op het gebied van mensenrechten. In zulke gevallen werkt STIL samen met de betreffende experts en ook dan worden de kosten via STIL vergoed.

Het komt regelmatig voor dat mensen die bij STIL komen, geen asiel krijgen, geen juridisch perspectief hebben in Nederland, maar desondanks vrezen voor terugkeer, soms bevestigen internationale organisaties hun vrees. STIL kan dan een periode steun bieden waarin ze kunnen werken aan zelfredzaamheid.

#### Juridische procedures 2015

	Totaal	Afgewezen	Toegekend	In bezwaar/ beroep	In procedure	Vorbereiding
Asiel	35	4	3	3	6	19
Art. 64	25	6	8	0	3	8
Medisch	9	0	5	1	1	2
8EVRM	5	0	2	0	1	2
mensenhandel	3	0	0	0	0	3
Regulier anders	8	1	1	2	1	3
Gezinsvorming/ -hereniging	7	0	3	1	1	2
Terugkeer	4	0	1	0	0	3
WMO	19	0	17	0	2	0
Anders	21	3	14	1	1	2
Totaal	136	14	54	8	16	44

## 3.2 Medische procedures

### Getraumatiseerd

Regelmatig krijgen we mensen op ons spreekuur met ernstige medische klachten. Soms lichamelijk, maar ook psychisch. Oorlog, marteling of verkrachting in land van herkomst, jarenlang niet geloofd worden en in een gemarginaliseerde positie moeten overleven; het is soms een wonder dat mensen überhaupt nog de kracht vinden om door te gaan. Omdat het iedere keer weer schokkend is wat voor toetsingskader de IND gebruikt en hoe nadelig feiten voor onze doelgroep en cliënten worden geïnterpreteerd, schetst een van de juridische medewerkers hieronder een beeld van hoe zo'n medische procedure in z'n werk gaat.

#### Te ziek voor woorden

Een medische verblijfsvergunning kun je niet zomaar aanvragen. Voordat je een aanvraag kunt doen, zijn er grote hobbels te nemen. De IND vraagt om een machtiging tot voorlopig verblijf (MVV) die je in het land van herkomst moet aanvragen én vereist het hebben van een ziektekostenverzekering<sup>7</sup>. Ook vindt de IND dat de benodigde medische behandeling prima in een ander land gegeven kan worden als daar faciliteiten beschikbaar zijn.

#### Beschikbare zorg

Maar wat is beschikbaar? Zo kunnen privéklinieken waar alleen rijke mensen terecht kunnen, een aftands overvol ziekenhuis aan de andere kant van het land, of een behandelplek waar artsen naast de gefactureerde kosten extra cash geld vragen voor behandeling, door de IND worden gezien als beschikbare medische zorg. Of een behandelplek überhaupt toegankelijk is, wordt niet meegewogen. De IND baseert haar mening over beschikbaarheid van zorg op het medisch advies van de artsen van het Bureau Medische Advisering (Bma). Het Bma stelt vaak dat zorg toegankelijk is terwijl navraag bij de betreffende ziekenhuizen en apotheken -als je ze al kunt bereiken- een heel ander beeld oplevert.

#### Stressvrije omgeving?

Zelfs als er toegankelijke medische behandeling in het land van herkomst aanwezig is, zal de behandeling vaak niet effectief zijn: mensen met een psychische aandoening reageren slecht op een stressvolle omgeving, het land van herkomst is juist de plek waar de narigheid begonnen is. De IND neemt dit echter niet mee in haar beoordeling: Of een land veilig is, is immers al in de asielpcedure uitgemaakt. Zo kan het gebeuren dat de medische aanvraag van mensen met een overduidelijk trauma afgewezen wordt en ze het risico lopen om uitgezet te worden naar het land waar ze de trauma's hebben opgelopen.

#### Uitstel van vertrek

Gelukkig lukt het soms, na jarenlange inspanning van behandelaren in Nederland, doorzettingsvermogen van cliënten en een klein beetje geluk om een periode uitstel van vertrek om medische redenen te krijgen en vervolgens zelfs een medische aanvraag gehonoreerd te krijgen. Het gehonoreerd krijgen van een aanvraag voor 'uitstel van vertrek om medische redenen' is echter zeer moeilijk: Hierbij moet je kunnen aantonen dat je niet in staat bent om te reizen, of zonder directe behandeling overlijdt of ernstig lichamelijk letsel oploopt. Dit uitstel van vertrek krijg je pas als sprake is van een erge crisis, vaak bij een gedwongen opname en dan meestal slechts voor enkele maanden. Als het lukt om een jaar lang uitstel te krijgen, dan vervallen een aantal drempels en kan de procedure voor een medische verblijfsvergunning van start gaan.

#### Nog een drempel

Voor deze aanvraag moet echter meer dan 900 euro betaald moet worden, een onmogelijke drempel voor deze mensen, die geen toegang tot werk of bijstand hebben. STIL betaalde in 2015 vier van deze procedures. Als het lukt een medische vergunning te krijgen, wacht er een onzekere drie jaar voor het verkrijgen van een definitieve vergunning. Pas daarna is sprake van een daadwerkelijke stabiele situatie en kunnen mensen -als dat dan nog lukt- werken aan een echte oplossing voor hun psychische problemen.

## 3.3 Verdrag van Dublin

### Gereisd via Italië

Een andere opvallende ontwikkeling in 2015 was de stijging in het aantal mensen dat zich bij STIL meldde met een zogenaemde 'Dublin-claim'. Mensen die eerder in een ander EU-land verbleven, moeten volgens

---

<sup>7</sup> Hoewel mensen zonder verblijfsvergunning zich in Nederland niet mogen en kunnen verzekeren tegen ziektekosten, verlangt de IND dat mensen die hier komen voor medische behandeling, of een aanvraag doen voor medische behandeling, voor hun vertrek naar Nederland een ziektekostenverzekering afsluiten.



een afspraak tussen de EU-landen, het Verdrag van Dublin, de asielpcedure in dat land doorlopen. Ook al zijn de kansen op asiel verschillend evenals de opvangvoorzieningen, toch hebben ze geen keus.

Met name veel Eritrese en Ethiopische vluchtelingen die in 2015 bij STIL aanklopten, zijn vanuit Libië over zee naar Italië gekomen (*zie kader*). Van sommigen zijn daar vingerafdrukken genomen, waarna de meesten van hen weer door de autoriteiten de straat op zijn gestuurd. In tegenstelling tot Nederland, biedt Italië vaak geen opvang tijdens de asielpcedure. Er zijn wel opvangvoorzieningen voor de meest kwetsbare mensen maar de centra zitten overvol.

### Geen overlevingsmogelijkheden

STIL kent enkele schrijnende voorbeelden van vrouwen en mannen, al dan niet met status, die om in leven te blijven, zichzelf hebben moeten prostitueren of uitgebuit werden in de huishouding. Door het gebrek aan overlevingsmogelijkheden reizen veel mensen door naar het noorden, zo ook naar Nederland. Als ze hier asiel vragen wordt hun aanvraag afgewezen omdat Italië verantwoordelijk zou zijn voor het behandelen van hun asielaanvraag. Hun vingerafdrukken kunnen teruggevonden worden in een Europees computersysteem. De mensen verlaten vervolgens het AZC om uitzetting naar Italië te voorkomen en kloppen voor hulp aan bij STIL. De Dublinclaim verloopt over het algemeen na achttien maanden, in dat geval kunnen zij alsnog asiel aanvragen in Nederland. STIL begeleidde een aantal van deze mensen naar opvang en ondersteunt hen bij het voorbereiden van een nieuwe asielaanvraag.

### Straks toch kans op asiel in Nederland

S. klopte vorig jaar begin november aan bij STIL. Ze was al sinds januari dakloos omdat ze niet meer veilig in het AZC kon blijven. Ze zou namelijk uitgezet worden naar Italië. Na al die maanden op straat is ze door STIL aangemeld voor de nachtopvang. Vrij snel daarna kwam een plek vrij in het jongerenhuis in Eindhoven. Hier is ze 1 december naartoe gegaan. S. heeft nu onderdak totdat ze weer opnieuw asiel aan kan vragen. Ze krijgt Nederlandse les en wordt door het jongerenhuis begeleid naar zelfredzaamheid. STIL helpt haar bij het verzamelen van documenten, zodat ze in juli 2016 hopelijk een succesvolle aanvraag kan indienen.

## 3.4 Andere procedures

### EU-Route

Het gebeurt regelmatig dat cliënten van STIL een Europese partner of kind hebben. In dat geval is er de mogelijkheid om een verblijfsvergunning te krijgen op basis van het EU-recht. De persoon in kwestie moet dan, samen met zijn of haar Europese familielid, een aantal maanden in een ander EU-land gaan wonen en werken. Dit is een lang en ingewikkeld traject waarbij men aan allerlei eisen moet voldoen. Zo mag men geen gebruik maken van publieke middelen en moet men voldoende inkomen hebben. STIL heeft het afgelopen jaar zo'n traject gefaciliteerd voor een vrouw met twee kinderen. De familie heeft een half jaar in België gewoond en is inmiddels weer terug in Nederland. De procedure loopt nog steeds.



### Gezinshereniging

Als mensen asiel krijgen of een verblijfsvergunning, willen ze meestal hun achtergelaten partner en/of kinderen naar Nederland laten komen. Als ze een vluchtelingenstatus hebben, kan dit binnen drie maanden aangevraagd worden en wordt geen inkomenseis gesteld. Wel moet de identiteit en gezinsband aangetoond worden.

Een verzoek kan bijvoorbeeld afgewezen worden als mensen 'te lang' bij oma hebben gewoond of vroeger ook al niet bij deze ouder woonden. De gezinsband zou dan (volgens de IND) niet meer voldoende aanwezig zijn. Soms moet eerst via DNA-onderzoek aangetoond worden dat er een directe relatie is. Ook is toestemming van de andere ouder nodig. Als het om mensen uit oorlogsgebieden gaat, kan bijvoorbeeld in geval van overlijden van de andere ouder niet altijd een bewijs hiervan verkregen worden en anderzijds uiteraard ook niet die vereiste toestemming. Daarnaast is de mogelijkheid voor gezinshereniging er enkel voor minderjarige kinderen. Volgens de wet zou de IND moeten kijken naar de leeftijd van het kind op de

datum van de eerste asielaanvraag maar ook is het mogelijk de huidige leeftijd van het kind als norm te hanteren. Zo kent STIL een vrouw (*zie foto vorige pagina*) die na lange tijd alsnog asiel kreeg, haar verhaal staat in het vorige jaarverslag. Nu ze eindelijk haar kinderen hierheen kan halen, is een van hen volgens de IND 'te oud'.

## Bedankje voor STIL

Veel mensen krijgen alsnog asiel of een verblijfsvergunning (mede) dankzij STIL. Ze maken dan soms iets lekkers als bedankje, zoals Aziza die heerlijke couscous bracht, samen met deze mooie boodschap:

*"Beste medewerkers van STIL,*

*Hierbij wil ik u van harte bedanken voor alle hulp en ondersteuning. Zonder jullie had ik het niet kunnen redden hier in Nederland. Jullie hebben mij een nieuwe kans gegeven om als een volwaardig mens te leven in Nederland. Door jullie ben ik een nieuw leven begonnen. Voordat ik met jullie in aanraking kwam, voelde ik mij een levenloos mens. Ik kom altijd met tranen in mijn ogen bij jullie en ga altijd weg met een glimlach.*

*Door jullie steun en begrip ben ik nog in dit leven. Ik had de hoop opgegeven maar door jullie heb ik weer een kans gekregen om te leven. Wat STIL doet is heel nobel. Ik wens jullie allemaal veel succes in jullie persoonlijke en professionele leven."*

## Wmo- procedures

Zoals in eerdere hoofdstukken al aan bod kwam was 2015 het jaar van de BBB. Hierdoor konden we voor alle dakloze volwassenen opvang realiseren. Deze opvang werd waar mogelijk geboden in de regio waar mensen het laatst langdurig verbleven (meestal het laatste AZC). Indien de betreffende gemeente geen opvang bood, kon dit worden afgedwongen middels een procedure op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

In de meeste gevallen was dit gelukkig niet nodig. De jurisprudentie was op dat moment namelijk glashelder: gemeenten *moesten* opvang bieden aan mensen zonder verblijfsvergunning die op straat staan, zonder hieraan voorwaarden te stellen. Dit is ook de reden dat geen van de procedures met negatief resultaat eindigden. Helaas gooide, zoals te lezen in hoofdstuk 1, twee gerechtelijke uitspraken, te weten van de Raad van State en de Centrale Raad van Beroep, eind van het jaar roet in het eten. Door deze uitspraken is het niet meer mogelijk via de Wmo toegang tot basisvoorzieningen bij gemeenten af te dwingen en zijn we opnieuw afhankelijk van de bereidheid per gemeente.

## Geen perspectief

Als mensen geen juridisch perspectief hebben, kan STIL nog wel enige tijd steun bieden uit humanitaire overwegingen. In die periode hebben mensen de kans om aan zelfredzaamheid te werken. Helaas kunnen we niet voor onbepaalde tijd hulp bieden, vooral niet als het gaat om gezinnen met kinderen die bij particulieren verblijven, *zie ook hoofdstuk 2*. Op die particuliere adressen kunnen ze meestal niet jarenlang wonen – in een enkel geval wel- en STIL kan niet altijd een alternatieve plek vinden. Daarnaast stellen we een eindtermijn voor het bieden van leefgeld. Mensen kunnen daarna over het algemeen in eigen netwerk terecht, vaak bieden kerkelijke netwerken of diaconieën steun. Voor volwassenen zonder kinderen blijft er de mogelijkheid –vooralsnog- om nachtopvang en eten te krijgen. STIL blijft iedereen steun bieden op medisch gebied en persoonlijke verzorgingsproducten verstrekken.

## Niet voor altijd steun

In april 2014 meldde de familie K. zich bij STIL. Vader, moeder en twee kleine kinderen (van 1 en 3 jaar oud) stonden op straat. Ze zouden worden uitgezet naar hun land van herkomst, maar liepen daar nog steeds gevaar. Daarom konden ze niet langer veilig in de gezinslocatie blijven. STIL heeft de familie toen bij verschillende particuliere opvangadressen onder kunnen brengen, waar ze in totaal anderhalf jaar hebben verbleven. Sinds oktober 2015 is de familie niet langer afhankelijk van onze steun. Ze hebben nu zelf woonruimte geregeld en zijn in staat om in hun eigen levensbehoeften te voorzien.

## 4 Medische hulp

### 4.1 Aantal geholpen mensen en toelichting

#### Opnieuw toename aantal medische cliënten STIL

Zoals ook de afgelopen jaren het geval was, is het aantal mensen dat medische hulp kreeg via STIL opnieuw gestegen, al is het slechts gering. In 2015 verwees STIL in totaal 378 personen naar medische zorg, het betrof meer dan duizend verwijzingen. In 2014 waren dit 359 personen en 898 verwijzingen. Niet alle vervolgspraken werden geregistreerd, zo werd alleen het eerste apotheekbezoek geregistreerd.

#### Aantal personen dat medische hulp kreeg

	Aantal personen	Aantal verwijzingen
Apotheek	102	138
Fysiotherapie	25	35
GGZ	18	38
Huisarts	277	469
Kaakchirurg	2	2
Overig	11	13
Saltro (laboratorium)	11	14
Tandarts	136	188
Verloskundige	8	10
Ziekenhuis/specialist	82	143
Totaal	378	1051

#### Financiële steun medische zorg

124 mensen kregen financiële steun voor medische zorg die niet elders vergoed werd en voor reisgeld naar medische afspraken. Het aantal mensen dat, afgezien van die reiskosten, op medisch gebied financiële steun kreeg, is enorm gestegen vergeleken met vorig jaar. In 2014 kregen 43 mensen financiële steun voor medische uitgaven, in 2015 waren dit 91 mensen.

#### Bemiddeling facturen

STIL bemiddelde ook voor mensen die een factuur kregen voor medische zorg die vergoed kon worden via het Zorginstituut Nederland of die niet betaald kon worden omdat mensen geen inkomen hadden. Dit waren 202 facturen.

#### Aantal personen financiële steun medische zaken

	Personen
Medische uitgaven	91
Reiskosten medische zorg	33
Eigen bijdrage medicatie	164
Aantal bemiddelingen facturen	202

#### Werkwijze

STIL helpt mensen zonder verblijfsvergunning die zich niet kunnen en mogen verzekeren tegen ziektekosten toch de benodigde zorg te krijgen. Zij hebben recht op medisch noodzakelijke zorg. STIL helpt hen door te verwijzen, bemiddelen, informeren en mensen te begeleiden.

Bij bemiddelen gaat het om verkrijging van zorg en om afhandelen van medische facturen. Informeren gebeurt richting cliënten, artsen en zorgverleners. Zij weten vaak niet dat het mogelijk is zorg te krijgen als patiënt en zorg vergoed te krijgen als zorgverlener.

Begeleiding vindt vooral plaats als cliënten er psychisch of lichamelijk zo slecht aan toe zijn dat ze niet zelfstandig naar een arts kunnen of als ze de taal onvoldoende spreken en geen tolk geregeld kan worden.

#### Vergoeding van zorg

Eerstelijnszorg die bij verzekerden in het basispakket zit kan vergoed worden via het Zorginstituut Nederland. Dit geldt bijvoorbeeld voor huisartsenzorg, medicatie (afgezien van de eigen bijdrage), hulp van verloskundigen, noodzakelijke ziekenhuiszorg en zorg van specialisten bijvoorbeeld binnen de geestelijke gezondheidszorg (GGZ).

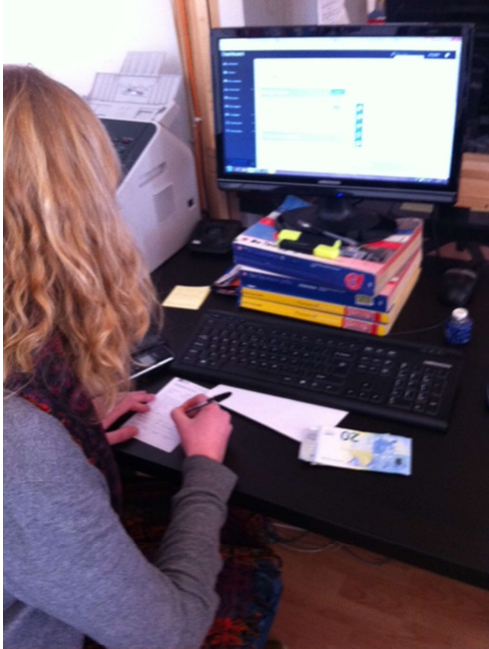
#### Samenwerking

STIL werkt samen met huisartsen in de eigen wijk (waar men logeert of waar de opvangplek is), verloskundigen in eigen wijk, een vaste apotheek, apotheek Buijs, en een vast ziekenhuis, het Antonius-ziekenhuis. Ook hebben we intensief contact met Altrecht (GGZ in Utrecht) en iPsy en PsyQ voor de geestelijke gezondheidszorg en met specialisten elders in het land.

## Eerstelijnszorg

Hoewel de toegang tot de huisartsenzorg in onze regio over het algemeen erg goed is voor onze doelgroep, melden de medewerkers van het medisch spreekuur dat ze keer op keer ervaren dat een nieuwe assistent in een praktijk niet op de hoogte is. Ook bemiddelen we nog zeer regelmatig bij verkrijgen van zorg buiten de stad en regio Utrecht. Over het algemeen kan de zorg uiteindelijk naar wens geregeld worden.

*Foto: vrijwilliger op het medisch spreekuur.*



STIL ervaart dat huisartsen en andere zorgverleners veel begrip hebben voor het feit dat mensen uit onze doelgroep regelmatig extra aandacht en zorg nodig hebben door de problemen die ze in het verleden en heden hadden en hebben, zoals ervaringen met oorlog of geweld, dakloosheid, armoede en uitzichtloosheid. De huisartsen met wie we samenwerken zijn meestal heel sociaal en flexibel.

## Fysiotherapie en tandarts

Het verkrijgen van tandartszorg en fysiotherapie is minder makkelijk omdat dit niet vergoed wordt. STIL bemiddelt bij het verkrijgen van deze zorg. We pogen gratis zorg te regelen en doen daarnaast aan fondswerving om de zorg te kunnen betalen. Voor fysiotherapie betekent dit dat we over het algemeen slechts vier behandelingen vergoeden. We vragen de therapeut om advies te geven hoe men aan zelfzorg kan doen.

In de tandartszorg kan het gaan om zeer grote bedragen, denk bijvoorbeeld aan prothesen en wortelkanaalbehandelingen. Een tiental tandartsen helpt gelukkig eens in de maand iemand gratis.

Omdat in de loop van het jaar bleek dat we financieel over onze begroting en budget heengingen, besloten we mensen die een eigen netwerk hebben, die bijvoorbeeld bij familie en vrienden wonen of zwart werk hebben, een eigen bijdrage te laten betalen.

## Tekort tandartsen

Ondanks de geweldige en onmisbare steun van de tandartsen waar we mee samenwerkten, had STIL opnieuw te maken met een tekort aan tandartsen. Dit kwam onder meer doordat er sowieso een tekort is, ook voor mensen met verzekering. Hierdoor kon het gebeuren dat mensen soms lang op hun behandeling moesten wachten en dus lang doorliepen met kiespijn.

## Eigen bijdrage medicatie

Sinds 2014 moeten mensen uit onze doelgroep een eigen bijdrage betalen voor medicatie, van vijf euro per receptregel. Hiervoor kregen we in 2015 opnieuw steun van de gemeente Utrecht. Zonder die steun zouden mensen in levensbedreigende situatie hebben kunnen komen. Het is nog wel een omslachtige werkwijze: Mensen halen bij ons contant geld en betalen bij de apotheek, wij moeten klein geld in huis hebben, recepten controleren, kwitanties vragen die ze weer moeten brengen. Voor mensen zonder fiets en zonder geld is het ook zeer tijdrovend. We hebben tevergeefs geprobeerd een andere regeling te treffen. Voor de apotheek is dit echter niet mogelijk vanwege de administratieve last die dat voor hen met zich mee zou brengen.

## 4.2 Ontwikkelingen

### Minder vaak crisisdienst

Opvallend was dat in 2015 veel minder vaak de crisisdienst van Altrecht langs hoefde te komen voor mensen die psychisch in een noodsituatie terecht kwamen. Dit gebeurde in 2013 een keer in de zes weken, in 2014 een keer in de acht weken, in 2015 geen enkele keer. Verbazingwekkend!

Een van de redenen dat er minder psychische noodgevallen waren, was dat relatief veel mensen in 2015 opgenomen waren op een psychiatrische afdeling van een ziekenhuis of in opvang verbleven bij het Medisch

Opvangproject Ongedocumenteerden (MOO) in Amsterdam. Dit is opvang voor psychisch kwetsbare mensen van onze doelgroep. Zij waren daardoor van de straat geholpen, kwamen meer tot rust en konden (beter) behandeld worden.

Andere oorzaak was dat relatief veel mensen die eerder weleens in een crisis kwamen 'uitstel van vertrek op medische gronden' (de zogenoemde artikel 64 status) kregen en vervolgens kregen enkele mensen een verblijfsvergunning voor medische behandeling. Dit waren naar verhouding in 2015 opvallend veel - te weten dertien- mensen (*zie hoofdstuk 3 Juridische hulp*).

Daarnaast heeft ongetwijfeld het feit dat alle volwassenen het afgelopen jaar toegang hadden tot opvang en mensen dus niet op straat hoefden te leven, nieuwe crisissituaties kunnen voorkomen. Vanuit opvang kunnen mensen daarbij ook nog eens sneller en beter worden doorverwezen naar de geestelijke gezondheidszorg.

### Onverwacht einde psychische behandeling

Op het terrein van psychische hulp veranderde wel iets anders ten nadele. Onverwacht kregen veel van onze medische cliënten te horen dat hun psychische behandeling werd stopgezet. Aanleiding hiervoor was de beëindiging van het contract tussen het Zorginstituut Nederland, die zorg aan ongedocumenteerden vergoedt, en NOAGG-Indigo, die interculturele basis-GGZ biedt. NOAGG zou namelijk niet langer kunnen voldoen aan de aangescherpte financieringsvoorwaarden van het ZIN.

Lopende behandelingen van iedereen zonder verblijfsvergunning werden plotseling beëindigd. Vaak was geen sprake van zorgvuldige overdracht of steun bij het regelen van alternatieve zorg of vervolgmedicatie. Bovendien was het vrijwel onmogelijk elders de behandeling voort te zetten. Niet iedere GGZ- instelling biedt namelijk basis-GGZ. De instellingen die dit wel deden waren niet goed op de hoogte van de mogelijkheden voor vergoeding door het ZIN. Bovendien bleken veel instellingen van mening dat basis-GGZ geen medisch noodzakelijke zorg is. De grondslag voor financiering door het ZIN is echter dat het moet gaan



om zorg die in het basispakket van verzekerden wordt vergoed. Dit geldt ook voor de basis- GGZ. In dat opzicht is basis- GGZ dus gewoon medisch noodzakelijke zorg.

*Foto: Medisch spreekuur.*

Al met al heeft het enkele maanden geduurd en is STIL zelfs nog steeds bezig dit alles in goede banen te leiden.

Daar waar het lukte om mensen terug in zorg te krijgen, moest men vaak ook nog eens opnieuw op een wachtlijst. Regelmatig zaten

mensen weken of maanden zonder zorg of behandeling. Vaak moest in de tussenliggende periode aan een huisarts (waar mogelijk), gevraagd worden om vervolgmedicatie.

Dit is een voorbeeld van de belangrijke en zeer noodzakelijke bemiddelende rol van STIL. Zeker omdat dit mensen betreft die niet erg assertief en sociaal vaardig zijn door hun psychische problematiek en bovendien onvoldoende op de hoogte zijn van de ingewikkelde regels.



## Mishandelde vrouw krijgt onverwacht geen psychische zorg meer

Mw. F. komt in april 2015 bij STIL voor lichamelijke pijn ten gevolge van huiselijk geweld. Zij spreekt alleen Arabisch. Ze heeft drie kinderen. Via STIL komt de zorg op gang: huisarts, tandarts, en psycholoog.

Zij heeft vier afspraken gehad bij een psycholoog van NOAGG. In juli 2015 belt de psycholoog voor overleg wat er ondernomen kan worden vanwege het huiselijk geweld. Een medewerker van STIL legt uit dat wij haar kunnen begeleiden bij het doen van aangifte en het zoeken naar een veilige plek.

De afspraken bij NOAGG stoppen in augustus plotseling omdat NOAGG geen vergoeding meer krijgt van het Zorginstituut Nederland, de instantie die een groot deel van de zorg aan onverzekerbare vreemdelingen vergoedt. Dat NOAGG niet meer gecontracteerd is, is het gevolg van wijzigingen in de GGZ. De nieuwe zorgverlener is iPsy / PsyQ.

Voor mw. F. is dit heel erg jammer omdat zij veel baat heeft gehad bij de eerste vier gesprekken en net een band heeft opgebouwd met de psycholoog.

Een nieuwe psycholoog vinden is bovendien moeilijk. Zij krijgt via de huisarts een doorverwijzing naar Indigo maar deze instantie neemt haar niet in behandeling omdat ze geen papieren heeft. Na overleg met STIL verwijst de huisarts naar iPsy / PsyQ. Eind oktober 2015 heeft ze nog steeds geen nieuwe behandelaar.

## Overdracht van AZC naar de straat

Een ander voorbeeld van een terrein waar de bemiddeling en het bestaan van STIL erg nuttig blijkt, is het zorg dragen voor hervatting van medische zorg na het verlaten van een asielzoekerscentrum, als mensen op straat zijn beland. STIL zorgt dan voor de overdracht van medische dossiers van oude behandelaars, van de tijd dat mensen nog in de rijksopvang verbleven, naar de nieuwe zorgverleners, nu de mensen buiten de rijksopvang verblijven. Ook zorgt STIL waar nodig voor een nieuwe verwijzing door een huisarts en voor het hervatten of vervolgen van verstrekking van medicatie. Dit doen we ook regelmatig voor mensen die uit vreemdelingendetentie komen.

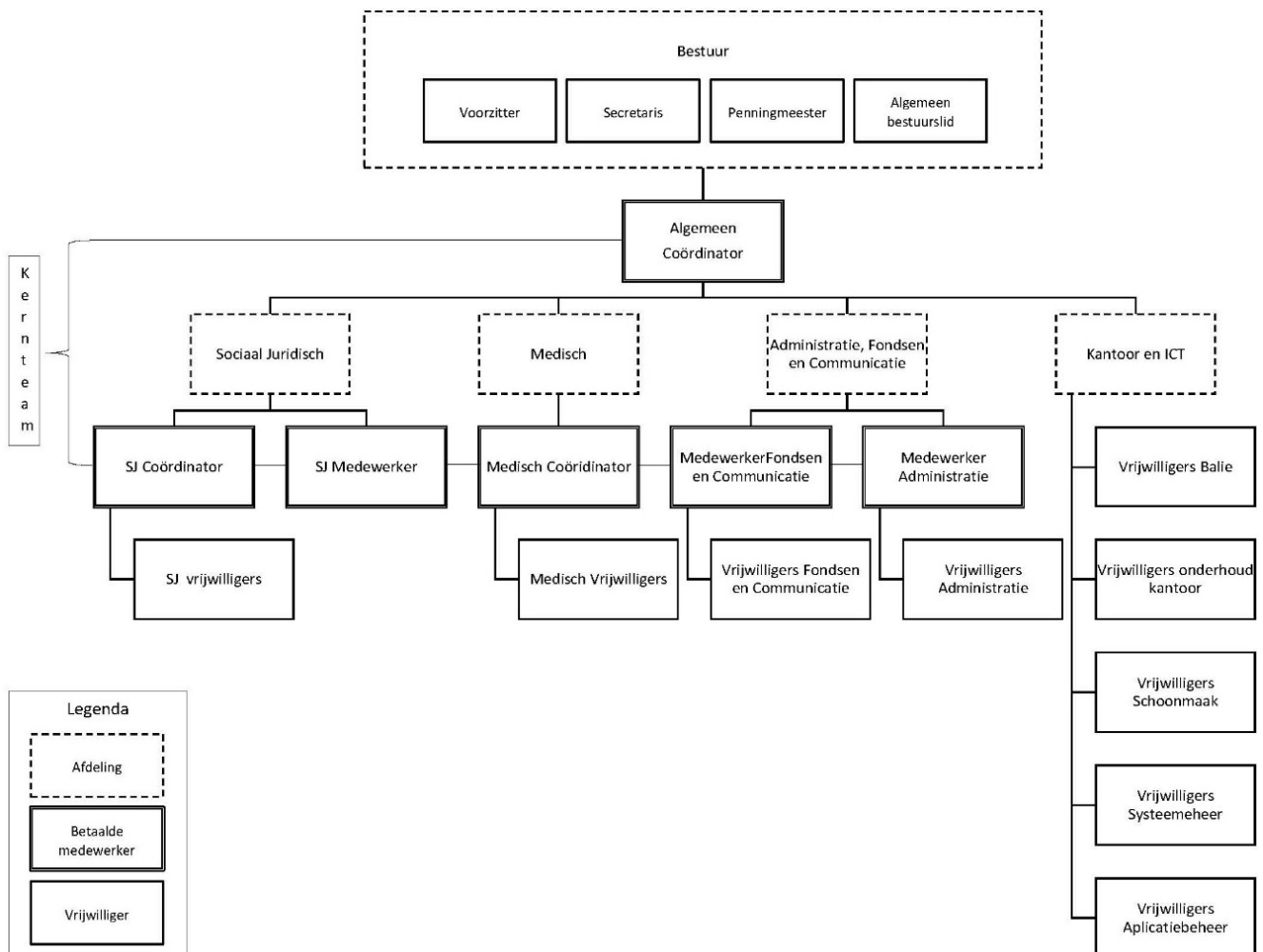
Hiervoor is het erg handig als je een postadres, een faxapparaat en een telefoon (met krediet) hebt en een bemiddelaar die Nederlands spreekt. Het is een heel tijdrovend en bureaucratisch gedoe omdat de medische dossiers vanuit de AZC's al binnen enkele dagen overgedragen worden naar een landelijke plek. Daarnaast gaat het om medische dossiers van ziekenhuizen of GGZ-instellingen.

Regelmatig gaat het om zeer noodzakelijke zorg en medicatie voor zeer kwetsbare mensen waarbij het de grote vraag is wat zou kunnen zijn gebeurd zonder de bemiddeling van STIL.

## 5 De Organisatie

In de loop van 2014 werd besloten het platte organisatiemodel dat STIL tot dan toe hanteerde los te laten. Na achttien jaar als zodanig te hebben gefunctioneerd, ging deze verandering niet over één nacht ijs. Daar komt bij dat er vanaf eind 2014 vier nieuwe medewerkers en evenveel nieuwe bestuursleden zijn gestart. 2015 was voor STIL dan ook een organisatorische zoektocht, die overigens in 2016 gewoon verder gaat.

### Organigram STIL



### 5.1 Ontwikkelingen in het bestuur

STIL heeft de afgelopen twee jaar een vrijwel volledige bestuursvernieuwing ondergaan. Al in de loop van 2014 verlieten drie bestuursleden, na vier, zes en dertien jaar, het bestuur van STIL. Begin 2015 bestond het bestuur van STIL uit de volgende personen:

- Hester Oosterbroek, secretaris sinds 3-3-2010, interim voorzitter per 1-1-2015
- Anne Zijsling, penningmeester sinds 1-6-2014
- Dirk Beijneveld, algemeen bestuurslid sinds 1-1-2015

Dit vonden we een wat dunne bezetting en Hester had bovendien al aangekondigd eind van het jaar te willen stoppen. Daarom ging de eind 2014 gestarte zoektocht naar nieuwe bestuursleden door in 2015. In de zomer van 2015 begonnen twee nieuwe bestuursleden aan een proefperiode:

- Annemieke van Wesemael en
- Martijn Bool.

Beiden zijn inmiddels officieel ingeschreven in de Kamer van Koophandel, Annemieke als algemeen bestuurslid en Martijn heeft het interim- voorzitterschap van Hester overgenomen. Aangezien onder de nieuwe leden geen ambities waren om de specifieke rol van voorzitter, noch die van secretaris (definitief) waar te nemen, zijn hiervoor eind 2015 nog twee vacatures uitgezet, maar niet meer in hetzelfde jaar vervuld.

Gedurende alle beweging in de bezetting, heeft het bestuur niet stil gezeten. De focus lag, naast de werving van nieuwe leden, op het geven van invulling aan de organisatiewijzigingen. Eind 2014 is immers de keuze gemaakt om het platte organisatiemodel los te laten, maar daarmee was de kous nog niet af. Met name bij het vormgeven van de rol van de algemeen coördinator was het bestuur betrokken. Meer hierover is te lezen in paragraaf 5.2. Daarnaast heeft de penningmeester in samenwerking met de betrokken medewerkers het financiële beleid herijkt.

Met de wijzigingen in de organisatiestructuur en bestuurlijke bezetting is ook de bestuurlijke verantwoordelijkheid aan verandering onderhevig. De invulling hiervan staat bovenaan de agenda voor het jaar 2016.

## 5.2 Veranderingen binnen de organisatie

Met de keuze voor een nieuw organisatiemodel zijn een drietal nieuwe functies gecreëerd, die grotendeels uit de bestaande formatie zijn ingevuld.

Allereerst is de functie van Algemeen Coördinator (AC) in het leven geroepen. Naast de bureau- en vrijwilligerscoördinatie, worden organisatie- en beleidsontwikkeling en personeelsmanagement aan het takenpakket van de voormalige functie van vrijwilligerscoördinator toegevoegd. Omdat het een nieuwe en uitgebreidere functie betreft heeft het bestuur besloten vier uur per week toe te voegen aan de 22 uur die voor de functie van coördinator stond. Deze uren zouden uit eigen vermogen worden bekostigd.

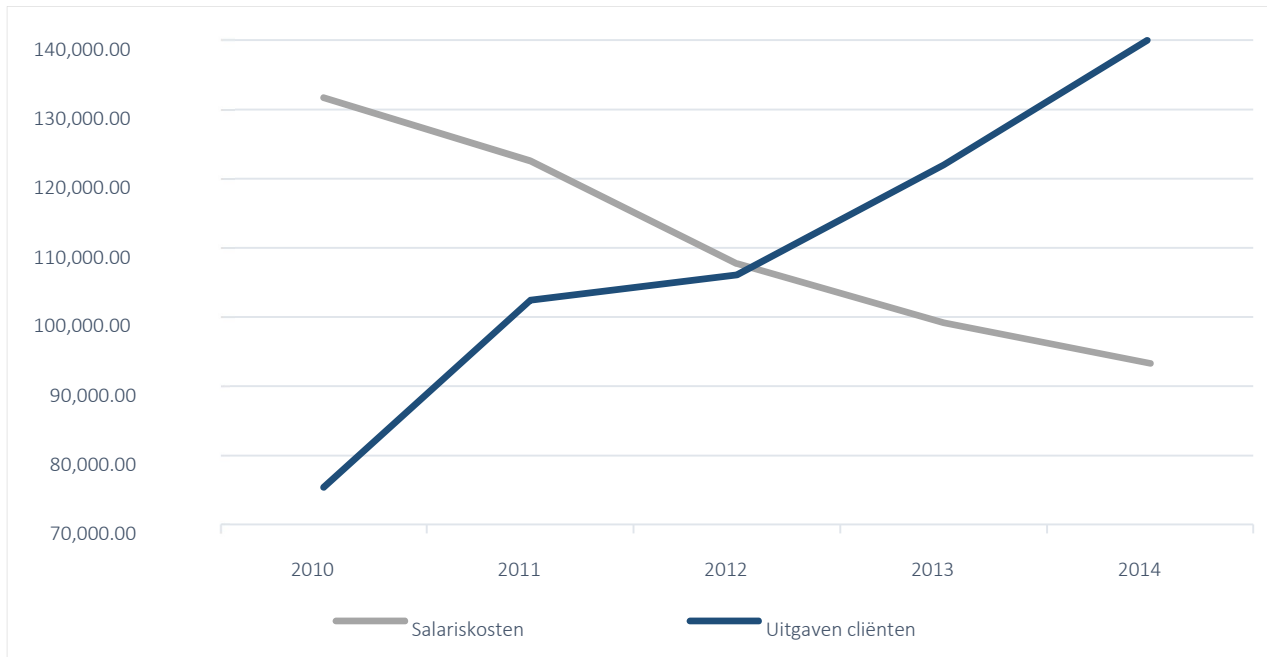
Naast de AC, is een Medisch Coördinator (MC) en een Sociaal Juridisch Coördinator (SJC) aangesteld binnen de bestaande FTE (respectievelijk 8 en 20 uur per week). Doel van deze functies is de vakinhoudelijke aansturing en begeleiding van vrijwilligers. Daarbij fungeren de coördinatoren ook als achterwacht van- en aanvulling op de vrijwilligers. Werken met vrijwilligers blijft namelijk altijd onzeker en minder flexibel. In het werk van STIL is stabiliteit en flexibiliteit echter van groot belang gebleken. Met de aanstelling van vakinhoudelijke coördinatoren hoopten we dat te ondervangen. Tevens vereist het werk de ervaring en deskundigheid van de coördinatoren.

Deze herstructurering leverde al snel de nodige resultaten op. Zowel het juridische als het medische werkproces werd beter gestructureerd, en de verdeling van taken en verantwoordelijkheden werden inzichtelijker en kwamen meer in balans.

### Balans werkdruk en personele bezetting

Verder is, door de ontwikkelingen van voorgaande jaren op een rijtje te zetten en te analyseren, meer inzicht verkregen in wat de organisatie nodig heeft voor de toekomst. Het belangrijkste aandachtspunt was de disbalans tussen werkdruk en personele bezetting. Deze was zo groot geworden dat de situatie niet langer houdbaar was. De grafiek op de volgende pagina geeft hiervan een indruk. Daarin wordt de ontwikkeling in direct cliëntgebonden kosten, die de stijging van het aantal cliënten en de intensiviteit van de hulpverlening weerspiegelen, afgezet tegen de ontwikkeling van de salariskosten.

## Ontwikkeling direct cliëntgebonden uitgaven en salariskosten



Om een begin te maken met het terugvinden van de juiste balans, is besloten om uit eigen middelen de minimaal nodig geachte extra betaalde uren te financieren. Het aantal betaalde uren per week is daarom met 38 uur opgeschroefd. Hiermee kwamen we op een totale bezetting van 144 uur per week. Zoals te lezen is in hoofdstuk 6, konden de kosten voor de extra inzet uiteindelijk alsnog betaald worden uit extra middelen van de gemeente in het kader van Bed, Bad en Brood.

Dankzij deze extra inzet ontstond een betere balans tussen het aantal betaalde- en vrijwillige uren. Dit was terug te zien in de efficiëntie van ons werk, met name wat de sociaal juridische begeleiding betreft. Voor het eerst sinds jaren hebben we, ondanks de toegenomen hoeveelheid werk die mede in het kader van de BBB op ons af kwam, geen cliëntenstop hoeven toe te passen. We konden daarnaast bijna twee keer zoveel cliënten intensief begeleiden dan vorig jaar (zie hoofdstuk 3).

## Vrijwillige en betaalde uren in 2015

### Vrijwillig

	Sociaal juridisch	Medisch	Balmedewerkers	ICT	Administratie	Bestuur	Vertalen	Totaal
<b>Personen</b>	14	10	5	1	2	5	30	64
<b>Uren</b>	3564	2687	1192	108	368	585	908	9412

### Betaald

	Sociaal juridisch	Medisch	Administratie	Fondsen en communicatie	Coördinatie	Totaal
<b>Personen</b>	4	1	1	1	1	7
<b>Uren</b>	3172	416	624	1248	1508	6968

### 5.3 Samenwerking

Samenwerking met andere organisaties is uiteraard niet nieuw voor STIL. Naast casuïstieke samenwerking, waarover meer is te lezen in de hoofdstukken twee tot en met vier, neemt STIL al jaren deel aan het hulpverlenersoverleg en het Platform Migranten Zonder Verblijfsvergunning (PMZV), waar respectievelijk lokale en nationale organisaties voor mensen zonder verblijfsvergunning aan deel nemen. In 2015 zorgde het Bed, Bad, Brood- debat en gemeentelijke plannen om het beleid te herijken voor verdergaande samenwerking op lokaal niveau. Utrechtse organisaties hebben gezamenlijk, pro- actief voorstellen gedaan aan de gemeente hoe het beleid volgens hen beter zou kunnen. Ook al is de beleidsherijking er (nog) niet van gekomen, dit heeft wel geleid tot meer duidelijkheid omtrent werkverdeling en een betere ketensamenwerking.

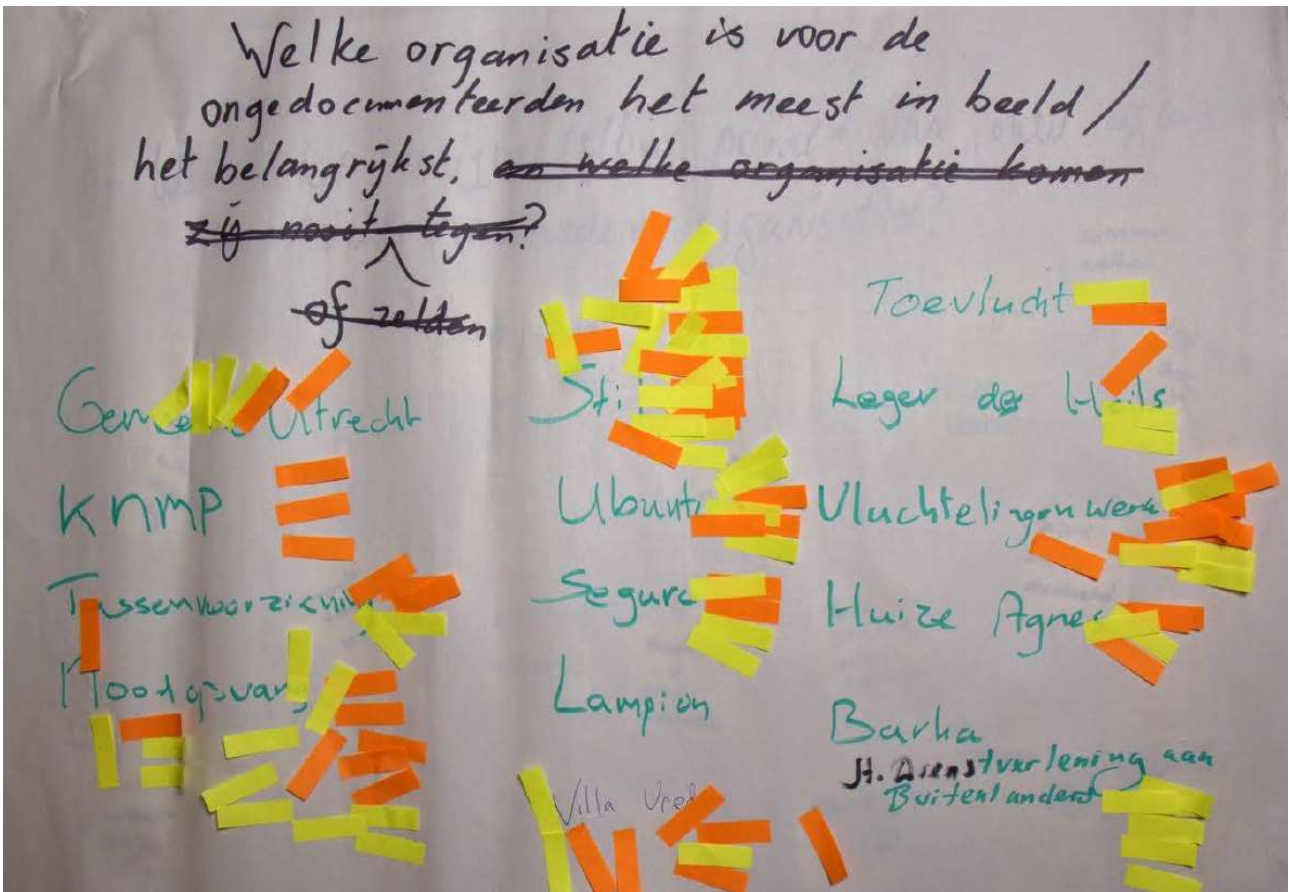


Foto uit het verslag van de bijeenkomst 'Opvang van ongedocumenteerden in Utrecht' met vertegenwoordigers van de in de foto genoemde organisaties.



## 6 Geldzaken

### 6.1 Donaties en subsidie

#### Extra fondswerving

STIL is voor een groot deel van haar werk afhankelijk van donaties van fondsen en particulieren. In de tweede helft van 2015 heeft STIL heel veel extra fondswerving gedaan omdat de uitgaven hoger waren dan begroot. Dit door opnieuw een toename van de noden onder onze doelgroep. We kregen daardoor veel extra geld en toezeggingen voor donaties.

In januari 2016 kregen we echter onverwacht een extra subsidie van de gemeente Utrecht voor Bed, Bad en Brood- uitgaven in 2015. Daardoor hadden we opeens een luxe- probleem: een overschot! Daarom hebben we meerdere fondsen gevraagd of we de donaties die we al ontvangen hadden of die al toegezegd waren, door mochten schuiven naar 2016/2017. Zij gingen daarmee akkoord.

De afgelopen jaren was ongeveer twee derde van de benodigde inkomsten afkomstig van de gemeente en een derde van fondsen en particulieren. Door deze meevaller was in 2015 slechts ongeveer een zesde deel van onze uitgaven door donaties gedekt, de rest door subsidie. Dit is vrij uitzonderlijk.

#### Doorschrijven van donaties

Donaties van fondsen die we mogen doorschrijven naar 2016/2017 zijn die van de Protestantse Gemeente

Utrecht, Emmaus Haarzuilens en Emmaus Overvecht, Stichting Sodetu, Triodos, Dialoog en Basta.

We schuiven ook een deel van de particuliere donaties door. We hebben niet de mogelijkheid aan elke particuliere donateur toestemming te vragen voor het doorschrijven. Donateurs die bezwaar hebben, kunnen dit laten weten. Mocht er ooit een moment komen dat we denken dit geld niet te kunnen besteden aan het doel waarvoor de donateurs gaven, dan zullen we dit laten weten en eventueel geld terugstorten.



#### Hoe kwam dit zo?

Voor de gemeente Utrecht was het mogelijk extra steun te geven omdat ze een deel van de door haarzelf al begrote uitgaven voor onderdak en eten (Bed, Bad en Brood) voor onze doelgroep, in 2015 kon declareren bij de rijksoverheid. STIL kon op haar beurt uitgaven hiervoor 'declareren' bij de gemeente. STIL wist dit al aan het begin van het jaar en had gerekend een bedrag van ongeveer 30.000 euro van de rijksoverheid te kunnen krijgen, voor eten en onderdak. Echter, in januari 2016 bleken ook enkele andere BBB-uitgaven bij de gemeente gedeclareerd te kunnen worden, bijvoorbeeld reiskosten naar BBB in andere steden, drogistproducten en loonkosten voor verwijzing en begeleiding. Hierdoor hadden we onverwacht een overschot. We verwachten echter dat we in 2017 weer op de oude situatie zullen zitten omdat de rijksoverheid geen steun meer biedt.



#### Donateurs

In 2015 kreeg STIL donaties van 117 particulieren en een woongroep. Precies van evenveel mensen als het jaar ervoor, maar niet precies dezelfde mensen! Samen gaven ze ruim 24.000 euro!

### 6.2 Individuele noden en projecten

#### Kerken en kerkelijke fondsen

Daarnaast kreeg STIL donaties van zes kerken en drie overkoepelende organisaties van Utrechtse kerken, te weten de Oecumenische Missionaire Diaconale Utrechtse Werkgroep OMDUW, de Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) en de Katholieke Caritas der Stad Utrecht.



De donatie van de binnenstadskerken van OMDUW was bestemd voor individuele noden van onze cliënten. Hiervoor kregen we eveneens jaarlijks steun van de Majellaparochie bij ons kantoor om de hoek. De donatie van de Protestantse Gemeente (PGU) is doorgeschoven naar 2016/2017.

Daarnaast kregen we steun uit het Fonds Sociale Noden van de Zusters van Liefde uit Eindhoven voor individuele noden en van de bij de Konferentie van Nederlandse Religieuzen aangesloten orden en congregaties. Beiden zijn zeer trouwe en belangrijke donateurs van STIL.

### Andere fondsen

Ook kreeg STIL voor individuele noden steun van Burkens' Stichting. Van verschillende fondsen kregen we steun voor diverse projecten en voor het medische, juridische en humanitaire werk van STIL in het algemeen. De fondsen krijgen ieder een eigen projectverantwoording toegezonden. Dit waren, behalve de al genoemden, bijvoorbeeld het KF Heinfonds, de Haëlla Stichting, het RC Maagdenhuis en de Ridderlijke Duitse Orde Balije van Utrecht.

kfHein,fonds

### Projecten

Deze fondsen gaven een donatie voor de volgende projecten: Project Europese Mensenrechten in Praktijk, dit betrof daklozen-uitgaven die we niet konden declareren bij de gemeente, Project Recht op Recht, dit



RDO *Balije van Utrecht*

betrof juridische uitgaven en juridische reiskosten, en Project Menswaardigheid, dit betrof humanitaire en medische uitgaven. De gemeente Utrecht gaf een apart bedrag voor de eigen bijdrage voor medicatie van onze doelgroep, voor alle Utrechtse organisaties samen en, naast de reguliere subsidie, een extra bedrag voor Bed, Bad, Brood en Begeleiding.

### Derdengelden

STIL geeft namens de gemeente Utrecht en andere gemeenten aan zestien mensen leefgeld in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Ook verstrekt STIL soms een COA-uitkering aan mensen (leefgeld asielzoekers van het rijk). In een enkel geval ook schadevergoedingen, bijvoorbeeld wegens onrechtmatige vreemdelingendetentie. We hebben voor al dit geld een doorsluisfunctie omdat de gemeente hier geen loket voor heeft en mensen zelf meestal geen bankrekening (omdat ze zich vaak niet kunnen legitimeren). Voor de gemeente is een aparte bijlage toegevoegd met de gegevens betreffende deze individuele personen.

## 6.3 Uitgaven en inkomsten STIL

### Jaarrekening en accountant

Hierna vindt u een overzicht van al onze uitgaven. De balans, jaarrekening en de goedkeuring van de accountant zijn als bijlage toegevoegd voor gemeente en fondsen en kunnen op verzoek opgevraagd worden. Ook zijn deze stukken te vinden via de website.

Zoals gezegd heeft STIL er financieel niet eerder zo goed voor gestaan, vooral door de onverwachte extra steun van de gemeente maar ook door de extra werving eind 2015. En uiteraard mede door de stevige steun van particulieren en kerken.

### Reserve

Omdat STIL afhankelijk is van incidentele inkomsten, heeft STIL een buffer opgebouwd om bij het wegvallen van de financiering nog een half jaar de vaste lasten te kunnen dekken. Daarbij heeft STIL, gezien de gunstige ontwikkelingen in 2015, eveneens een reserve, bestemd voor 2016 en 2017.

## Uitgaven

Mensen zonder Verblijfsvergunning	
* Activiteiten en juridische kosten	21.576
* Reiskosten	21.646
* Opvang incl. eten daklozen	31.16
* Financiële hulp	30.935
* Medische hulp (incl. tandarts)	17.37
* Eigen bijdrage medicatie	14.323
* Verzorgingsproducten	2.149
Derdengelden	93.991
Personeelskosten regulier	118.814
Achmea ziekengelden	-920
Overige personeelskosten	1.51
Vrijwilligersvergoedingen	2.423
Woon-werkverkeer	3.029
Organisatiekosten	19.979
Huur incl energie/water	16.868
Divers, correcties en onvoorzien	5.724
<b>Totaal lasten</b>	<b>400.577</b>

## Inkomsten

Gemeentesubsidie	176.575
Gemeentesubsidie BBB	71.000
Gemeentesubsidie BBB nog te besteden	-10.664 <sup>8</sup>
Gemeentesubsidie eigen bijdrage medicatie	14.000
Derdengelden Gemeentesubsidie ind. cliënten	97.450
Gemeente Werk en Inkomen & Overige inkomsten	963
Particulieren/donateurs	24718,47 <sup>9</sup>
Fondsen (ongeoormerkt/ projecten/ individueel)	81953,40 <sup>10</sup>
<b>Totaal baten</b>	<b>399.701</b>

<sup>8</sup> Omdat we de BBB-subsidie en toezegging hiervoor pas in 2016 kregen, is die niet geheel uitgegeven.

<sup>9</sup> Ruim 20.000 euro aan particuliere donaties wordt doorgeschoven naar 2016/2017, zie toelichting in de tekst.

<sup>10</sup> Van de donaties van fondsen wordt eveneens, met toestemming, 34746,40 euro doorgeschoven naar 2016/2017.

## Meer informatie

Op verzoek kunnen fondsen en donateurs meer informatie krijgen zoals een accountantsverklaring, uittreksel van de Kamer van Koophandel, statuten van de Stichting Lauw-Recht (de officiële naam van STIL) en informatie over specifieke projecten (inkomsten en uitgaven). Fondsen ontvangen een persoonlijke verantwoording.

Voor meer informatie vragen kan contact opgenomen worden met de medewerker fondswerving Margreet Jenezon, [margreet@stil-utrecht.nl](mailto:margreet@stil-utrecht.nl), 06 242 66 035 / 030 2713463, of de penningmeester Anne Zijsling, [annezijsling@hotmail.com](mailto:annezijsling@hotmail.com).

## ANBI

STIL is een 'Algemeen Nut Beogende Instelling. Giften kunnen afgetrokken worden van de belasting.

Ons bankrekeningnummer is NL 44 INGB 000 7407021, t.n.v. Stichting Lauw-Recht, Utrecht. De bankidentificatiecode is BIC INGBNL2A.

## 6.4 Tot slot

Namens medewerkers en bestuur van Stichting Lauw-Recht bedank ik eenieder die ons werk in 2015 mede mogelijk heeft gemaakt, hartelijk!

Margreet Jenezon, medewerker fondswerving & communicatie